

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főter. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja.

Egész évre . . . . . 8 korona
Fél évre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . . . 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdete-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja

Egy háromhasábos petsor tér-
fogata . . . . . 12 fillér.
Bélyegdí, minden beiktatás
után . . . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a Gömör-Kishont* kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Ifjúsági egyesületek szervezése.

Tagadhatatlan, hogy a népiskola magyar nyelvi eredménye az életben többnyire hatástalan marad. A tanköteles korból kilépett ifjúságnak ugyanis nincs alkalma többé iskolában szerzett magyar nyelvi ismereteinek gyakorlására vagy épen gyarapítására.

Innen van, hogy oly idegen ajku községekben is, melyeknek iskolái nyelvtanilag teljesen magyarosodtak, a magyarosodás ügye egy lépést sem tesz előre, vagy ha itt-ott mutatkoznak is helyenkint a haladás némi jelei, ezen jelek korántsem elégiük ki nemzetünk ama jogos aspirációit, melyek a magyar közvélemény hangulatában hovatovább általánosabb és erőteljesebb alakban kezdenek kifejezésre jutni.

Nincs alkalma a tanköteles korból kilépett ifjúságnak a magyar nyelv művelésére, ennek természetes következménye, hogy az iskolában szerzett magyar nyelvi ismeretek többnyire áldozatul esnek a feledékenységnek.

Ezen megdöbbentő valóság konstatálása annál fájdalmasabbán eshetik nekünk, kik a magyar állameszme diadalra juttatását tűztük ki életcélul, mivel másrészt fájó szívvel kell látnunk, mint indulnak az egyes nemzetiségek közé ékelt édes véreink faji elzüllésnek.

Ily jelenségek felett napirendre térni oly vétkes könnyelműség lenne, mely társadalmi életünk nemzeti irányu fejlődése elé is bizonyára akadályokat gördítene.

Igaz ugyan, hogy népiskoláink magyarosodása néhány év óta kedvező irányt vett, s az e téren elért eredmények oly jelentékenyek, hogy hatásuk immár az életben is kezd helyenkint jelentkezni,

mégsem kelthet bennünk megnyugvást ezen tulajdonképen csak látszólagos eredmény, annál kevésbé, mivel ezzel szemben általánosságban azt tapasztaljuk, hogy az élet nem veszi át azt, a mit az iskola a magyarosodás terén produkál. Mégsemmissül, elvész ugyiszólván nyomtalanul az életben a népiskola magyar nyelvi sikere.

Hiába buzgólkodik a nemzetiségek közt lakó néptanító a magyar állameszme érdekében, hazafias működésének sikere nem hat ki az életre, szerényen meghúzódik az az iskola szűk falai között. Ha már most ezen eredményre nem vezető fáradozás okát kezdjük kutatni, lehetetlen, hogy ezen meddő munka tulajdonképeni okára önkénytelenül is rá ne bukkanjunk.

Az a legnagyobb baj nálunk, hogy az iskolai élet nincs szerves összefüggésben a társadalmi élettel. Egy nagy űr tátong jelenleg még az iskolai és társadalmi élet között. Oda kell törekednie a társadalomnak, hogy a népiskola a társadalmi élet magyar szellemű fejlődésének éltető forrásává váljék, s akkor megszűnik minden elletet. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha az egyesületi élet kifejlesztésével összeforrasztjuk az iskolát az élettel. — Mihelyt ezen egybeolvasztó munka befejezést nyer, az iskola magyar nyelvi hatása azonnal jelentkezni fog a mindennapi életben s kétséget nem szenev, hogy ezzel az iskola mint kiváló tényezője a különböző nemzetiségek egységes nemzettestté való összeforrasztásának, elsőrangú helyet biztosít is magának ama hazafias vállalatok és intézmények sorában, melyek a magyarosodás általános kiterjesztését tűzve ki törekvésök végeztéljaul, hazafias missiót teljesítenek.

A néptanító, mint a népiskola beléletének szellemi vezetője van hivatva arra, hogy ezt az űrt, mely az iskolát az élettől elválasztja, az egyesülés eszméje iránti érdeklődés felköltésével áthidalja — Ébressze föl azért a tanító növendékei szívében az egyesületi élet iránti előszeretettel ideje korán, ápolja, fejlessze bennük ezen hajlamot, hogy egykor, ha majd tankötelezettségi idejük lejárt, magyar nyelvi ismereteik állandósítása és bővítése céljából minden különös felhívás nélkül csoportosuljanak újból körülötte. Csakis az ifjúsági egyesületek felkarolása mellett várható az, hogy az iskolában szerzett magyar nyelvi ismeretek idővel az idegen ajku lakosság szellemi közkincsévé válnak s gondolkodás módjával teljesen össze fognak.

Ha az iskola nevelési és tanítási eredményei nem képesek gyökeret verni a társadalmi élet talajában, úgy hiába való s teljesen haszonnélküli minden fáradozása a tanítónak. Befejezetlen munkát végez az a tanító, ki hivatását csupán az iskola szűk falai között véli feltalálhatni s működése nem terjed ki e falakon kívül.

Ott megállapodnia a tanítónak, hol a siker tulajdonképen csak kezdődik, s hol nem remélheti azt, hogy fáradozásainak gyümölcseit egykor élvezni fogja, nem szabad. Azért, ha valódi hivatását akarja betölteni a tanító, föltétlenül szükséges, hogy munkálkodásainak eredményeit az életbe ültesse át. Ezt ismét csak úgy viheti keresztül, ha a tanköteles korból kilépett ifjúságot egyesületté tömöríti össze. A hazafias működés eme terén bizton számíthat a tanító a magyar társadalom intelligenciájának erkölcsi sőt anyagi támogatására is.

T Á R C Z A.

Gonosz nyelvek.

— Irta: *Jeszkóné Szabó Matild.* —

A piteházi fürdőben e nyáron rendkívül élénk volt az élet, de nem is lehetett ez másképp, mert hiszen a gyógyhely törzsvendégei Julia, Kató és Zsuzsa asszonyok már teljes nyolcz nap óta itták a kut pezsgő vizét, togyasztották a vendéglősné kitűnően készült almás réteseit és csattogtatták kötő tüket a kioszk verandáján.

Istenem, de kedvesek is voltak ezek a kötésnek szentelt alkonyati órák a vadszöllővel befuttatott verandán! Minden egyes vendégnek akár az étkezdébe ment, akár a liget felé indult sétára — ott kellett elhaladnia a három kötő tüket hőlgy előtt.

Julia asszony rendszeren közepén ült, egy tömören bélelt magas hátú karosszékekben. Kató asszony ugyan megérkezésük első napján egy kissé hosszúra nyújtott arczával nézte, hogy Julia minden előleges megfigyelés nélkül olyan fölnyenyel foglalta el azt a kényelmes helyet, mint a ki megvan róla győződve, hogy az érdekeinél fogva csupán őt illetheti meg.

Zsuzsa asszony azonban, a kit Julia hébe-korba egy-egy gombolyag finom kötő panutallal lepett meg, elnézőbb volt és azt tartotta, hogy ez a diszhlégy hármuk között már csak azért is Juliát illeti meg leginkább, mert ő három év óta elnököje az erény-védő egyesületnek.

A három barátnő tehát béké egyetértésben ült egymás mellett. Julia nagy szöllőjében, míg Kató bal, Zsuzsa pedig jobbán egy-egy szerény nád széken. . . . Az estalkony enyhe meleg volt s a fürdő közönség sűrű csoportokban hullámozott a kioszk előtt.

Julia asszony ujjai között villámgyorsan cikáztak a tük, a hosszuszáru harisnya szemlátomást növekedett, de ő azért egy pillanatig se tekintett munkájára, villogó szeméit folyton a sétáló csoportra szegezte, még pedig oly kutató élességgel, mintha e mosolygó csoport minden egyes tagja titkos bűnös volna, a kinek ő bírói széke magasztalóval lelkébe akarna látni.

Bévedése közben egyszerre csak megálltak kezében a kötő tük, a hosszú harisnya ölébe hanyatlott, ő pedig jobbával a tömögre mutatva izgatottan szólott:

— Nézd, nézd Kató, — a gazdag buzakereskedő megint ott sétál a fehér kalapos nővel! Hát nem szörnyűség az, hogy mi az erény-védő egyesület tagjai ez idén ilyen társaságba keveredtünk?!

— Egy-két év óta erősen megváltozott e fürdőhely

szelleme — válaszolá tüit pattogatva mély sóhaj között Kató. A mily szemem szedett volt a társaság azelőtt, olyan vegyes most; ugyanígyra, hogy már egész veszedelmes megismerni az idegenekkel, mert az ember soha sem tudja, hogy a látszólagos előkelőségek alatt kik lappanganak?

— Mennyire megjártuk ezzel a fehér kalapos hölgygel is ugy-e? — szólott közbe Zsuzsa asszony hűvel. Sétáltunk vele, a kuttal előzékenyen megkínáltuk vízzel, mert abban a hiedelemben voltunk, hogy a gyémánt gyűrűs buzakereskedőnek törvényes neje — és ime most kísült, hogy a szende arczu fehér kalapos hölgy egy közönséges ács-pallér leánya, a kit e vén pénzes zsák fényűzési cikik gyanánt hozott ide magával néhány hétre.

— De még ez nem minden — szólott ismét Kató asszony. — Hallottátok ugyebár, hogy néhány nap előtt a fürdő személyzet azt suttogta, miszerint az éjjeli órákban a liget sétányán egy fehér leplés kísértetet láttak. Ma már nyílt titokként beszélnek, hogy e kísértet nem más, mint az ispán szép leánya, a ki apja háta megett a ligetben találkatát ad a fiatal bárónak.

— Oh romlott idők! megbomlott erkölcsök! Ha még egy pár ilyen esetet látunk, akkor meg kell rövidítenünk itt időzésünket kedves barátnőim, nehogy egy levegőt szívjunk ezzel a kétséssé váló társasággal, — mondá égfelé emelt szemmel Julia asszony.

— Pedig még ez se minden, én ma ismét egy új és ennél felháborítóbb hírt hallottam, — mondá rejtelmes suttogás között Kató asszony.

— Ezeknél még felháborítóbb hírt?! — Julia asszony mélyen előre hajolt karszékből, a heves mozdulatra kötő kosora felborult, a gombolyag végig gurult a veranda lépcsőjén; de ő mindezt nem vette észre, szuró tekintetét Kató asszonyra szegezve, mohó kíváncsisággal kérde:

— Kítől hallottad ez új hírt Kató?

— A fürdősné mondta, — viszonzá Kató asszony.

— Oh a hálátlan teremtes! Milyen gazdag borralvalót adtam neki idejövetelem reggelén, hogy minden felhajtandó új hírt legelőször is nekem hozzon meg — és most mégis egy más asszonyt értesített előbb! — tört ki a felindulástól remegő ajakkal Julia asszony.

— Kérlek, te csak egyszer nyujtottál neki ajándékot, én pedig minden áldott nap kedveskedem neki valamivel, — mondá Kató asszony rosszul páiástolt diadal érzettel.

— Hagyjátok a vitatkozást és elő a hírrel, mert minden felesleges szóval később jutunk hozzá! — türelmetlenkedék Zsuzsa asszony.

— Igen, igen a hírt! — szólalt meg újra minden egyebet felejtve Julia asszony.

— Nos tehát a hír az, hogy a falu özvegy földesasszonya negyven éve és két felnőtt leánya dacára titkos udvarlót tart!

Julia és Zsuzsa asszonyok előre nyujtott nyakkal és elfojtott lélekzettel csüggték a beszélő ajakán. Julia asszony fején ide-oda lengett a tollbóbita, míg az ajka alá kötött hosszú fülű mási fenyegető élle állott jobb s bal oldalra.

— Ah! ah! titkos udvarlót tart, negyven éve és két felnőtt leánya dacára, — sápítá hűledeve a két barátné.

— Ugy van kedvesim s mik'nt az ispán leánya a ligetben, úgy a minden erkölcsről megfélekedett özvegy kerti lugasában eszokolózik udvarlójával.

— Csó-ko-lód-zik?! . . . Ezt a rémió szót már csak tagolva, göresös eszoklások között ejté ki az erényvédő egyeslet elnöknője.

— De az udvarló, ki az udvarló? — kérde Zsuzsa asszony miközben tarka kötéséből egy önkénytelen mozdulattal kirántá mind az öt tü.

— Az udvarló a jegyzősegéd, az a hetyke, darutolas gavallér, a ki oly kényeskedve jár itt a sétány kavicsán mintha tojasokon lépdelne.

— Szent Isten, hisz az bátran a fia lehetne! — csapta össze kezét Julia asszony.

— Lám, lám, csak az imént róttunk meg két roz utra tért fiatal leányt, mit szólunk most az özvegy bal-lépéséhez, a ki a helyett, hogy erkölcsös tanácsokkal látna el a férjhez menés küszöbén álló leányait, megmetyelző példával jár előttük, — pattogta felháborodva Zsuzsa asszony.

Es ez asszony hangadó szerepet vitt az előkelő körökben! Minden nő, még jó magunk is boldogok voltunk ha egy kedves szóra méltatott. Szörnyű! szörnyű! Oh Zsuzsa! Kató! Ez ellen fellázad tisztesség érzetem!

Julia asszony kiegyenesedve szökkenett fel üléséből.

— Barátnőim, ezt mi nem nézhetjük nyugodtan, nekünk a megsértett női erkölcs nevében tennünk kell valamit ez ellen az asszony ellen, a ki a köztisztelettel ilyen galádul visszaélt! Nem szabad megengednünk, hogy nevét tovább is a hódolat diésköre környezze, hanem le kell arczáról rántanunk a fátyolt, hadd ismerje meg valódi képét a világ! . . . jertek! Amott a sétálók között látom a mogyorófalvi papnét, ez lelki-testi barátnője az özvegynek, nagyon valószínű, hogy még sejtelné sincs a hajmeresztő újdonságról, menjünk tehát hozzá és mondjuk meg neki, hogy valahogy ne tápláljon tovább jó indulatot e bukott asszony iránt!

A megalakítandó ifjúsági egyesületeknek célja leendő iskolában szerzett magyar nyelvi ismereteknek a magyar beszéd, dal és szavaltat segítségével való kibővítése és állandósítása.

Megyénk területén ily egyesületek ez idő szerint nincsenek szervezve, jóllehet éppen megyénkben, hol különösen a legutóbbi időben egyre veszélyesebb mérvben kezd terjedni a pánszlavisztikus irányzat, égető szükség volna rájuk. Mulasztással azonban senkit sincs szándékunk vádolni, a legkevésbé pedig a tanítói kart, mely hagyományos multjához hiven, valóban elismerésre méltó tevékenységet fejt ki a magyarosodás terén. Nem akarunk senkit vádolni mulasztással, főleg azért, mert meg vagyunk győződve, hogy habár a mozgalomnak kétségkívül a társadalom arra hivatott tényezői köréből kellett volna megindulnia, még sem záródhatunk el egy régi igazság elől, mely szerint fődolog első sorban a mozgalomnak egészséges irányt biztosítani s csak ha ez sikerült, tehetünk tovább megint egy lépést az eszme érdekében.

Felülről kell a mozgalomnak lökést adni, már csak azért is, hogy ezzel a mozgalomnak jogosultsága s törvényes alapja kidomborodjék s a kezdeményezés imponáló hatása az ügyet diadalra juttassa.

Az impulzus, mely ezen mozgalomnak a helyes irányt megadni hivatva van, kifejezést nyert a legújabb kibocsátott ama miniszteri leiratban, melyben ifjúsági egyesületek felkarolása, az illetékes körök figyelmébe melegen van ajánlva.

A meleg hangú miniszteri leirat egyébként az állami segélyezést is kilátásba helyezi azon ifjúsági egyesületek részére, melyek hazafias irányban működve, anyagi támogatásra szorulnak.

Meg vagyunk győződve, hogy megyénk derék tanítói karában ezen lelkes hangú felhívás, mely Csáky gróf miniszter, a böles vezér ajkairól hangzott el, élénk visszhangra fog találni s az egyesületi élet ezen új neme megyénkben kedvező talajra találva általános virágzásnak indul.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Jánossy Gyula.

Egyházipolitikai mozgalom. A liberalis reformtörekvések, melyeket kormányunk a törvényhozában megindított, végre Rimaszombat intelligenciáját is megmozdították közönyösségéből, s társadalmunk befolyásosabb vezéreit arra birták, hogy a kormány támogatására sorompóba szólítsák városunk lakosságának a reformokkal rokonszenvező túlnyomó többségét minden felekezeti különbség nélkül. — Hogy a megindult mozgalom lefolyását teljes tárgyilagossággal ismertessük, Molnár József és Samarjay János írásban kérték fel a kaszinó elnökét, hogy miután Rimaszombat város területén a kaszinót tartják hivatottnak arra, hogy a kérdésben szavát felemelje s a nyilvánosság előtt véleményt mondjon, hivassék össze a választmány a kérdések megbeszélése vé-

gett. E felhívás folytán Török János kaszinói elnök öszsze is hívta folyó hó 27-én délután 4 órára a kaszinó választmányát, mely teljes számával megjelenve, bizonytotta be a kérdés nagy fontosságát. A tanácskozást az elnöki előterjesztés után Molnár József nyitotta meg, ki a tárgyalás alatt lévő egyházipolitikai reformokat olyanoknak tartja, a melyek megkülönböztetendők a szorosán vett politikai kérdésektől, s jóformán hazafiság az, hogy a társadalom liberális értelmisége felekezeti és politikai pártkülömbőség nélkül a reformok pártolásában sikra szálljon.

Tény, hogy e felfogásban úgy a kaszinó mint társadalmunk intelligenciájának túlnyomó többsége osztozik, de a kérdés felvetésére nézve a hely egyáltalán nem volt szerencsésen megválasztva, s ezen véleménynek Molnár József beszéde után Kubinyi Aladár kifejezést is adott, kinyilatkoztatván, hogy a reformjavaslatok tényleg politikai kérdések, ezeknek tárgyalására pedig a kaszinó — mint testület — nem lehet alkalmas, mert ez egyesületnek éppen egyik emines feladata az, hogy kebelében elsimuljanak a közélet minden contraversái, s egyesüljenek a közös műveltségben a társadalom különböző elemei vallás-, rang- és politikai pártkülömbőség nélkül.

Különösen e két ellentétes vélemény körül folyt le aztán az egész, igen élénk vita, melyben a Molnár és Samarjay indítványa mellett Bornemisza László és Marton János, a Kubinyi Aladár felfogása mellett pedig dr. Szabó Samu, Ráróssy Gyula és Lörinczy György szólaltak fel. Hogy maga a kérdés vitássá lett, bizonyította legjobban azt, miszerint a kaszinó nem alkalmas hely a kérdés tárgyalására, s a hosszas vita összes eredménye csakugyan az lett, hogy Molnár József és Samarjay János visszavonták indítványukat, melynek tárgyalása aztán természetesen meg is szűnt. A mozgalom azonban nem aludt ki, hanem élénkebb folytatást és alkalmasabb teret talált, mert még azon este a városi képviselőtestület tíz tagja írásban kérte fel Szabó György polgármestert, hogy az egyházipolitikai kérdések megvitatása végett városi közgyűlést hívjon össze. A polgármester a kérésnek engedve, a közgyűlést márczius 1-ére esütörtökön reggelre, mint értesülünk csakugyan össze is hívta, és semmi kétségünk sincs a fölött, hogy e közgyűlésen városunk értelmisége vallásfelekezeti és politikai pártkülömbőség nélkül élénk rokonszennvel fog esatlakozni a kormány egyházipolitikai reformjavaslataihoz, és határozatai által fényesen dokumentálni fogja, hogy liberális hagyományaihoz hiven ragaszkodik s nem engedi befolyásoltatni józan hazafiaságát azokkal a felekezetieskedő törekvésekkel, melyek újabb városunkban megindultak s megerősödés esetén a társadalmi bomlás kezdetétől szolgálni nagyon is alkalmasak.

Az izr. nőgyesület bálja.

(Február hó 25-én)

Kis városok a nagy városoktól — sok minden egyéb mellett — abban is különböznek, hogy polgárai csak néha üritik ki fenekig az öröm poharát; míg a nagy város boldog lakója naponként úgy szólván nyakig uszhat az élvek tengerében, ha ideje és tárczája megengedi. A gavallérok s módosabb kisasszonyok farsangi naptárának

és a fonatos kalácsot is csak kellenül fogyaszták s csak akkor éledtek fel újra, mikor végre a sétány jegenyéi közül előbukkant a széles arcú teljes hold.

— Végre! végre! — mondá repeső örömmel a három barátó s egymással karba fogódva oly könnyed léptekkel indultak a gyanúsított özvegy kertje felé, mintha mindhármán visszanyerték volna menyecskekor rugékonyságukat.

Az est nagyszerű volt. A kert lombjai között halcan suttogott a lanyha szellő, a cserjésben fülmilék csatogtak, a virággyakból pedig szerte terjengett a rezedának és a fehér liliumnak bódító illata.

Julia, Kató és Zsuzsa asszonyok azonban mit sem törődtek a nyári éj bűbájával, de a kerítéshez érve mindhármán figyelve lapultak meg és tekinteteiket várakozásteljesen irányzák a folyondárral befuttott lugásra.

Az ezüstös hold ép e perczen bukkant elő egy futó felhőske megül és árulóan világítá meg a lugas bensejét. . . . Két fehér női kar ölelte ott egy árnyékban ülő férfi vállát s egy suttogó hang édes odaadással rebegé: — Szeretlek! Szeretlek!

Julia asszony csaknem felsikoltott örömeiben, Kató asszony azonban gyorsan a tyukszemére hágott.

— Várj, várj, hiszen a javának még csak most kell jönni — suttogá elfojtva.

És csakugyan, alig rebbent el Kató asszony ajkáról a figyelmeztető intés, midőn egy czuppanó csók hangzott a lugas bensejéből.

De már erre Julia asszony nem birt tovább uralkodni magán. Hiszen most már saját szemével látott és saját füleivel hallott mindent, futhat tehát a mogyorófalvi papné ablakára, hogy a késő éji óra daczára felverhesse hírelve a jámbor asszonyságot. A derék Julia szárnyakkal szeretett volna birni e pillanatban, hogy mentől gyorsabban és mentől több felé vihesse meg a hírt, a mely megfogja semmisíteni egy eddig érdemtelennül ünnepelet nő nevét.

Kató asszony egy kissé félre állott Juliától, mióta a lugasban az a csók elczuppan — — elméláztatott . . . egy rég-rég feledésbe ment este jutott eszébe . . . oh az az izgalmas est, mikor férje távollétében bucsu találkat adott az elköltözött tüzer kapitányának . . . Istenem, istenem, de jó is, hogy ez emlék oly mélyen van eltemetve szive fenekén; kivált pedig az a jó, hogy oly mély titok fedi és sejtelmé sincs róla senkinek! . . . Merengését azonban hamar megszakítá Julia asszony, a ki éppen fiatalos tüzzel akart sarkon fordulni, hogy induljon, midőn a rejtelmes lugasban ismét csak csattan, vagyis

minden napjára föl van jegyezve egy bál, estély vagy hangverseny, melyekből a bőjti napokra is jut egy pár, úgy hogy mire beállanak a kellemes tavaszi napok, teljeseen kimerülten vonulnak a vidékre, hogy téli mulatságaikat kipihenjék. Nekünk ez árkádai állapotból rendesen édes kevés szokott jutni s kivált az idej, amugy is rövid farsang, ily nemű élvezetekben igen-igen szegény volt. Mindössze az olvasókör rendezett egy bált, a nőgyesület egy estélyt s a zsenge ifjúság tartott egy sikerült színi előadást, melyekhez hozzá vesszük az izraelita nőgyesület vasárnap esti fényes bálját: farsangi naptárunkat teljeseen kimerítettük.

Nem panaszképen mondjuk ezt Karneval ó hercegségének, mert a nagy város boldog halandói felett e szerény számú mulatságaink mellett is meg van az az előnyünk, hogy ritkán ugyan, de nagyokat mulatunk. Ha egyszer hozzá látunk: kivesszük belőle a részünket. Miniket nem kötnek etiquette-szabályok, hogy tíz órakor vonuljunk fel a fényesen díszített terembe s éjfélkor már bucsut mondjunk a multság vidám csarnokának, — ha nem elmegyünk a bálba este kilenc órakor és ha virrad, ha nem: kihuzzuk reggeli 8—9-ig; az első csárdát meg-ujráztatjuk négyszer, ötször s a souper alatt mindaddig nem szűnik meg buzgóságunk, míg meg nem rándul a horgas-inunk. Előttünk csak az a multság, melyben a kedélyek teljeseen fesztelenül nyilatkoznak meg. Azért ha ritkábban is, de igazán szoktunk mulatni.

Kedély és fesztelenség tekintetében valóban szép volt a helybeli izr. nőgyesület vasárnapi bálja. Már az előkészületekből is lehetett következtetni, hogy fényes lesz. A fáradságtalan rendezőség, melynek élén Dr. Kármán Aladár kórházi orvos állott, a Rózsza nagy termét szokatlan díszes táncz helyiséggé alakította át, — a falakat pompás tükrökkel s japáni legyezők egész halmazával borították be, ajtóik helyett nehéz draperriákat alkalmaztak, a menyezetről chinai napernyőket bocsátottak le s az egész nagy termet pazarul kivilágították. Mindezek azonban a bálnak csak külső fényét idézték elő, mely mindenesetre nagyon elhomályosult volna, ha nem járul vala hozzá a megjelent szép számú közönség fesztelen kedélye.

Igaz, hogy e közönségnek túlnyomó részét izraelita polgártársaink szolgáltatták s így oly kép tárult élénk, mely a mai előhaladott korban is egy leltűnt társadalom viszonyaira emlékeztetett, mikor a faji és felekezeti különbségek még a társadalmi érintkezésben is szétválasztják egymástól a polgárokat, — ezért azonban a társadalomnak az az uralkodó osztálya felelős, mely a hagyományok és előitéletek egyre roskadozó várfalain a felvilágosodás és előhaladás szelleme számára nem enged rést ütni. Megengedjük, hogy ez a kor muló baja, s az sem lehetetlen, hogy már a közel jövő ép az ellenkezőre fog példát szolgáltatni. Azt azonban nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül, hogy még izraelita polgártársaink között is vannak olyanok, kik indokolatlan elmaradásuk által mintegy jelezni látszóttak, hogy a társadalmi átalakulás tényezőiként szerepelni nem ohajtanak. Mert azon körülmény, hogy az ifjúságnak egy része sért-tü búságból elmaradása által — elég helytelenül — tüntetett, a szép számmal megjelentek fesztelen jó kedvét nem esökkentette, az a hiány azonban, melyet néhány előkelő és vagyonos izr. család elmaradása idézett elő, érezhető volt. Hogy miért? könnyű kitalálni . . .

Hanem azért a bál minden tekintetben fényesen sikerült. Leányok, menyecskek, fiatal emberek, házasok úgy szólván egy szívvel-lélekkel mulattak, kik bizonyára hosszú idő múltán is szívesen fognak visszaemlékezni arra, hogy a bál érdemes rendezősége egy feledhetetlen estét szerzett nekik. Még az idősebbek is otthon hagyták az élet mindennapi gondjait, zavartalanul élvezve a jelen kellemes perceit, legfőkébb ha néha-néha a jövő ábrándos képe tündezett föl lelkükben, midőn apai vizsga

inkább csordult valami, ez a csörgés pedig nem volt más — mint egy pár összeverődő sarkantyúnak pengése.

E pillanatban a bujósít játszó hold ujonnan a lugasra vetődött és most világítá meg csak teljesen a két ölelkező alakot, a kikben a három kémlelő barátó a megrostált özvegy és fiatal jegyzőség helyett . . . Selyem Pannit, a földes asszony piros pozsgás szobalányát és Huszár Pistát, a szolgabíró pódrött bajuszu hajdúját ismerté fel.

Julia, Kató és Zsuzsa asszonyokban e látományra meghűlt a vér. Csaldódtak tehát. Rá lettek szedve, vége volt a hatásnak, melyet felvillanyozó hírükkel előidéztek volna, vége a fontos szerepnek, melyet e kényes ujdonságnál ők játszottak volna . . .

A három nemes lelkű barátót e nem várt fordulat kétségbe ejté, de a legvigasztalhatlanabb mégis Julia asszony volt közöttük, mert őt egy nagy érdem szerzésétől fosztotta meg e kudarc. Neki, mint az erény-védő egyesület elnöknőjének nagy dícsőségére vált, ha egy-egy megvédett nőt meg elbukása előtt megragadhatott és vagy szelid intéseivel vissza térített az igaz nőiség ösvényére, vagy ha a bűnös javithatatlan volt, oda állította intő példa gyanánt a többi nő elé és rá mondta:

Am lássátok és vegyetek rajta példát!

De Julia, habár az első pillanatban elviselhetlennek tartotta is ezt a csalódást, még se volt az az asszony, a ki ellenkezés nélkül adja meg magát a sorsnak és egyenesen kijelentette Kató meg Zsuzsa asszonyoknak, hogy ő az egész jelenetet csak szemfényvesztésnek nézi és nem hisz benne. Az özvegy, ki tudja mily mélyen tudta meg kémlelő szándékukat és azért ilyen furfanggal játszottá ki őket; de ha azt hitte, hogy ők erre a gyermekes fogásra lépne mennek, akkor nagyon csalódtak!

— Hohó drága özvegy, várj csak! Ha te benned volt annyi fursang, hogy szobaleányodat a lugasba ültess és addig segédjegyződdel neved felettünk, mi bennünk is van még annyi fortély, hogy megfogjunk téged! Majd kémleljük mi ezental minden léptedet, ügyelünk minden szavadra, felölgük tekintetedet, nem lesz biztonságban többé előttünk sem ébren sem álmaidban — és ha majd a végzet meghozza számunkra a diadal napot, hogy csak egy kicsinyke kis jellel elárulod előttünk szived titkát . . . akkor . . . oh fortélyos özvegy, akkor te meg fogod ismerüni Juliát, Zsuzsót és Katót!

szemekkel észrevették, hogy egyik-másik szöke vagy barna bajszú fiatal urnak szemei fennekadtak valamelyik hebroni virágszálon . . . . Tervek, mesék, ábrándok . . . ! Be kár, hogy minden csak reggelig tartott . . . !

Az első négyesben 40 pár vett részt Tudósítónk a díszes koszorúból következő neveket jegyezte föl:

Bródy Matild, Bodor Eszti, Blumenthal Gizella (Rimabánya), Dickmann Anna, Eckstein Róza, Deutsch Szerén (Múrány), Deutsch Fanni (Rochfalva), Feldmann Adél (Ochtina), Kármán Ida, Kohn Teréz (Ajó-Gömör), Krémer Janka (Klenóc), Krémer Emma (Várkony), Lefkóvia Antónia, Neumann Jolán (Cserenesény), Rábely Kati, Róth Szerén (Rimaszécs), Steiner Berta és Weinfeld Irén stb. urhölgyek; továbbá: Braun Zsigmondné, Bodor Arminné, Blumenthalné (Rimabánya), Bródy Bertalané, Dr. Cziner Miksáné, Deutsch Aroné (Múrány), özv. Feldmann Arminné (Rochfalva), Gellmann Sámuelné, Heksch Jakabné, Heksch Bertalané, Kohn Albertné, Krémer Józsefné (Várkony), Kohn Albertné (Tiszolca), Kohn Józsefné (Klenóc), Jellinek Bertalané, Lefkóvia, Lüttmanné, dr. Lichtscheimné, Löfkóvia Lipótné, Politzer Miksáné (Tiszolca), Rábely Miklósné, Reisz Józsefné, dr. Strausz Józsefné, Schweitzer Dávidné unokanővérével, Steiner Bernátné, Steiner Salamonné, Weinfeld Adolfné és Weisz Adolfné stb. urnók.

A szünőrá a szép társaság a kaszinó nagytermében kedélyesen töltötte; a vacsoránál dr. Krausz Gyula a rendező bizottság tagja a vidékről érkezett vendégekre mondott szép felköszöntőt, dr. Strausz József ügyvéd pedig a nőegylet tisztikarát; Schweitzer Dávidné az elnöknőt, Bodor Arminné a pénztárnokot és Weisz Adolfnét, az ellenőrt élt tte sikerült tőszban.

Majd ismét bevonult a közönség a nagy terembe és virradtig táncoltak lankadatlan hévvel, a legjobb kedvben.

A mintas.

Fővárosi levél a hétről.

Ujra éljük a 25. § os idők feledhetetlen napjait. Az ifjuság ismét elemében van: abezugolhat, éljenezhet kedve szerint. A Sándor-utca reggeltől késő délutánig meg van szálva: nem használ Mihászna Andrásék m. kir. tekintélye, sőt tapintata sem. Az igaz, hogy a mostani tüntetések fölötté kedélyesek. A véderővita emlékezetes napjaiban meghajigálták a kegyelmes urakat s egy alkalommal Tisza Kálmán csaknem utcai inzultus áldozatául esett. Ma egyszerűen csak éljeneznek és abezugolnak. Nur fidel! Apponyi magas alakja végig a Sándor-utczán s abezug és éljen közzönti vegyesen. És Apponyi mosolyogva halad végig a tüntetők gomolygó tömegei közt s megérkezvén a t. Házba, esőszerű mosolygással jelenti képviselőtársainak: hullámanak a kedélyek.

Hullámanak, de elkeseredve nincsenek. S ez a nagy különbség a véderő és a polgári házassági vita napjai között. Mert a legbuzgóbb katolikus ifjat sem hozza ki sodrából egy a kötelező polgári házasság, mint a bukás esetén való két esztendei borjuzipelés . . .

Utcai forradalom tehát alig lesz a polgári házasságból. És bent a t. Házban is csak hullámanak a kedélyek, de nincsenek elkeseredve. S nem telik bele egy hét s szörnyű unalmassá léssen az egész vita, a minnek a magyarazata igen egyszerű. A közönség (beleértve a honatyákat is) a szó igaz értelmében belecsömörlött a polgári házasságba. Hisz hónapok óta egyeb sem dominál a sajtotban, mint a különféle liberális és ultramontán mozgalmak részletes leírása. A közönséget, különösen most Apponyi beszéde után, mely egy ószin e, becsületes államférfiu beszéde volt, nem a következő beszédek érdeklik, hanem érdekli és izgatja mód nélkül a — szavazás. Lesz-e a törvényjavaslatnak a hármaszori felolvasásnál is többsége s ha igen, mekkora? És ha a képviselőházon keresztül, átmege-e a főrendiházon? Ez már igazán fogas kérdés.

De hát mindezen törjék a fejüket azok akiknek nincs egyéb dolguk. Hogy mi lesz a főrendiházban, én bizonyonval nem törődöm, inkább nézem azt, mi van benne. Hát a főrendiházban, annak az ülésteremben van a Honfoglalás. Munkácsy sokat emlegetett képe. A festménye után hazajött az édes szülőföldre a szürke haju mester is. Valóban csak az ő zsenijének sikerülhetett, hogy a közérdeklődés megszólaljon. Legalább annak a közönségnek, mely kizsornai a képviselőház karzatáról, van hová menekülni. Mindjárt átsétálhat a muzeumba s kétségtelenül igazibb élvezete léssen, mint azoknak, akik a képviselőház karzatán szoronganak s hallgatják az unalmas és érdekes dikeziókat vegyest. S nem érdeketlen, hogy a képviselőház karzatának a publikuma jórészt az arisztokráciából telik ki. A parlamentben, ebben a kétségtelenül demokratikus intézményben is övek az előny, már legalább a karzaton az. Csudálatos módon most korábban kelnek, mint a misera prebs s lefogalják a jegyeket. Így aztán, míg az arisztokrácia az alsóházban mulat, a közeposztály meg a felsőházban élvez, gyönyörködve Munkácsy remekében.

Az igazi „tömeg” megmaradt az aranyos középuton a muzeum és a képviselőház közt, a Sándor-utczában foglal állást s irigylésreméltó kitartással várja ki az ülések végét, hogy aztán kiabazugolván magát, nyugodt lélekkel mehessen dolgára.

Ki esodálná, ha ebben a zavaros időben elvész minden jóra való mozgalom? Lelkes irodalmi emberek összeállanak és szobrot akarnak Jósikának, a magyar regényírás atyjának. Ugyan rossz időben kezdettek hozzá. Alig vettük észre azt is, hogy Jókainak a regényírás atyamesterének átadták a t. doktori diplomát. Legalább is színházi premiernek kell ahhoz lenni, hogy észrevétesék. S akkor is bukják meg az újonság, de botrányosan. Im, a Szécsy Ferencz babája megbukott gyalázatosan, a két első este kipisszegték, még fűtly is sivitott a pisszegés közé, de már a harmadik este tüntetőleg tapsolták, hívták a szerzőt, a szereplőket.

A jó Isten, aki mindent ért, értse meg ezt Ugyanaz a közönség ma pisszeg, holnap fűtly.

S ez a közönség egyformán szeszélyes, bent a színházban, kint az utcán. Épp ma voltam a tanuja, hogy ugyanaz a tömeg éljenezte Apponyt is, Szilágyi Dezsőt is. Pedig amaz ultramontánnak van kihirdetve, emez liberálisnak.

Hát ezt ki érti?

Szekely Huszár.

Pénzüntézetek közgyűlése.

A rimaszombati takarékpénztár részvényesei múlt hó 27-én, kedden tartották meg rendes évi közgyűlésüket, melyen az intézet igazgatósága az 1893 év üzleti eredményéről számolt be. A közgyűlés vezetésére Baksay István felkérte, rövid beszédben körvonalozta ama positió fontosságát, melyet az évről évre erősülő pénzüntézet elfoglal. Ezután az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentéseit olvasták, melyekből kiemeljük a következőket: a lefolyt év második felére a kamatláb félperezenttel leszállított, azonban a folyó év első napjától kezdve ismét a régi kamatláb állított vissza, minek oka a pénz megdrágulásában keresendő. Nyereség 37299 frt 40 kr., melyből az igazgatóság és felügyelő-bizottság részvényenként 20 frtjával 24000 frtot indítványoz kiosztani, 8000 frt a tartaléktökéhez csatolnak, továbbá 950 frt a buzgó hivatalnoki személyzet jutalmazására, míg 1300 frt jótékony adományokra fordítandó, 344 frt kétes követelések leírására, 461 frt 83 kr. a tisztí nyugdíjalap javalmazására fordítandó, s a felmaradó 2241 frt 57 kr. az 1894. év javára vitetik által. A közgyűlés az igazgatóság javaslatait a felügyelő-bizottság előterjesztése alapján egyhanglag elfogadta. Nagyobb jótékony adományokban részesülnek: a főgyimnasium 300 frt, a szegények intézete 100 frt, ipariskola 100 frt, Tompa-szobor 100 frt, koresolya egyesület 100 frt, a dalárdának fiemei utjára 300 frt stb. Az igazgatóságból kilépő tagok Nagy Ferencz, Horváth János, Institorisz Endre, Terhes Pál és Tibély Zsigmond újból megválasztottak. A felügyelő-bizottság tagjai: Baksay István, Dapsy József, Hamaliár Károly, id. Süteő István és Bodor István szintén újból megválasztottak. Ezután 24 rendes és 6 póttagot választottak napi biztosokul, s az elnök Baksay István lendületes bezáró beszéde után a közgyűlés véget ért.

A gömörmegeyi nép- és iparbank ez évi közgyűlése folyó évi február hó 28-án tartatott meg a részvényesek nagy részvétele mellett.

Általában derült hangulat uralkodott mindvégig a teremben, főleg miután a nagy szabadsággal kidolgozott igazgatói jelentésből megértették a részvényesek — a mit a kiosztott kimutatás úgy is tartalmaz, de nem magyaráz — hogy az elmúlt év az intézetnek egy kitűnő esztendeje volt. Nemesak a váltó forgalom emelkedett — a múlt évhez képest — mintegy másfél százezer forinttal, de a jelzálog-kölcsönökben is tetemes szaporodás mutatkozott, úgy, hogy az összeforgalom közel kétszázezer forintnyi szaporulatot mutat.

Hogy az ez évi dividenda mégis csak ugyanannyi, mint tavaly, ez csak az intézet vezetésének soliditását bizonyítja, a mennyiben az igazgatóság feladatának ismeri a tartalékalapnak hova-tovább nagyobb arányokban történendő szaporítását, a mit a részvényeseknek csak örvendésesen kell fogadniok, sajnos, hogy már az elmúlt évtizedben nem történt e részben kissé erélyesebb intézkedés.

A közgyűlés — az igazgatóság és felügyelőségnek a szokásos felmentvényt megadván, — áttért a választásokra. A választás eredménye az, hogy a felügyelőség egészben-, az igazgatóság nagy részben a régi maradt, a mint azt a közgyűléstől el is lehetett várni.

Az igazgatóságba új tagul dr. Szabó Károly városi orvos választott be, csekély szótöbbséggel nyerve ellenfelével szemben.

Aztán megejtették a napi biztosok választása, mely után az elnök dr. Szabó Samu közel egy óraker — megköszönve a részvényesek nagy érdeklődését és — az igazán szépen lefolyt közgyűlést berekesztettnek nyilvánította.

Megválasztottak napibiztosokul a következők: Barányi Gusztáv, Benyó Béla, Burszky Sámuel, Csapó János id., Csapó János ifj., Cziner Miksa dr., Eszényi Gyula, Fábry János, Fülep Benjámin, Hollósy József, Kalocsay Gyula, Kármán Aladár Ernő dr., Kemény Bertalan, Kerekes Dezső, Király Ferencz, Kovács István, Kovács Zsigmond, Kozák István, Kres József, Löcherer Tamás dr., Marikovszky István dr., Paczek Emil, Rásky István, Róth Lajos, Sárkány Imre, Soós Ferencz timár, Soós Ferencz építész, Süteő István id., Stolcz Márton, Szabó Károly, Széplaky Lajos, Szöllösy István, Törköly József, Varga Lajos, Veres Samu dr., Zachar Gusztáv.

Hirek és vegyesek.

Katonai hír. Dr. Lederer Alfréd ezredorvos, a helybeli tüzérezred orvos főnöke, felsőbb rendellett két havi időtartamra Munkácsra vezényeltetett. Ez idő alatt a katonai-orvosi teendőket Dr. Kármán Aladár Ernő körházi orvos látja el.

Halálozás. A rimaszombati kir. törvényszék tisztikarát súlyos veszteség érte Csech István igazgató-telek-

könyvvezető elhunytával; a szorgalmas és lelkiismeretes tisztviselő haláláról úgy a család mint a tisztársak is adtak ki gyászjelentést. — A család gyászjelentése: „Özv. Csech Istvánné született Fakla Mária és fia Csech István saját és rokonaik nevében is legmélyebben lesújtva tudják a legjobb férj, a szerető atya és rokon Csech István királyi telekkönyvvezetőnek folyó évi február hó 28-án d. e. 10 óraker, életének 70-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halott hült teteme folyó év márczius hó 1-én d. u. 3 óraker a Kossuth-utca lakházából fog az ág. evang. egyház szertartása szerint a rimaszombati sírkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Béke poraira! Rimaszombat, 1894. év február hó 28-án.”

— A tisztársak gyászjelentése: „A rimaszombati kir. törvényszék telekkönyvi osztálya a veszteség fájdalmát megilletőde jelenti szeretve tisztelt kartársa Csech István ur kir. törvényszéki igazgató-telekkönyvvezetőnek folyó évi február 28-án d. e. 10 óraker életének 70. és közszolgálatának 40-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó évi márczius hó 1-én délután 3 óraker fognak a gyászházból örök nyugalomra elhelyeztetni. Aldott legyen emléke! Rimaszombat, 1894 február 28.”

Kitüntetett tanítók. A vallás és közoktatásügyi miniszter a rendelkezésre álló csekély fedezetből az idén is megjutalmazott országzerte minden vármegyében néhány tanítót azon hazafias érdemükért, hogy a magyar nyelv terjesztésében kiváló sikert értek el. Vármegyénkben a miniszter választása, tanfelügyelőnk ajánlatára, az idén Lázár Gábor vernári gör. kath. és Golda Lipót ujtantalvölgyi közs. tanítókra esett, akik egyenkint 40 frt jutalomban részesültek.

Hangverseny. Mindazok, kik a Boucher Ernestsina és Emilia hegedű- és zongoraművésznők folyó hó 1-én este a „Három Róza” nagytermében megtartandó hangversenyen megjelennek, kellemes és műlvezetben gazdag estélynek lesznek részesei. A művésznők párját ritkító tökélyvel bíró előadásairól a „Besztercebánya és vidéke” című lap igen hízegően nyilatkozik. A mai estély műsora világhírű zeneszerzők, művészek concert-darabjai közül van összeállítva s ugy a legkényesebb ízlést képes lesz kielégíteni. Mendelssohn, Leonárd, Sarasate, Liszt, Paganini remek szerzeményeiben fogunk gyönyörködni. Megjegyezzük még, hogy a hangverseny érdekességét csak emelni fogja az a körülmény, hogy a zongorán oly virtuositással játszó B. Elmira még alig 14 éves. Az előadás kezdődik este 8 óraker. Helyárak I. r hely 1 frt, II. r. hely 80 kr., állólhely 60 kr., tanuló 30 kr.

Vettük a következő gyászjelentést: „Olasz Liszkay Ida, Gusztáv, Sándor, Miklós, Anna mint gyermekek; — Bogya János királyi járásbíró neje és gyermekeivel; — Bogya Ottilia férjezett Ertl Vilmosné férje és gyermekeivel mint testvérek; Liszkay János ev. lelkész nejevel mint sógor, családjaik számos tagja nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik a legjobb édes anya, szerető testvér-, sógornő- és rokonnak özv. Liszkay Gusztávné szül. Bogya Ilma asszonynak övegyesége 5-ik, életének 45-ik évében, f. évi február hó 27-én d. u. 1 óraker rövid és kínos betegség után bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. évi márczius hó 1-én, d. u. 4 óraker fognak a Losoneczy-utca Stelkovic-féle gyászházból az ág. hitv. evang. egyház szertartása szerint az örök nyugalomra elhelyeztetni. Aldás és béke lengjen drága emléke fölött! Rimaszombat, 1894. február 27.”

Tanhatóságok figyelmebe. A jövő, vagyis az 1894—95-ik tanévre szóló óvoda- és tankötelesek együttes összeírása a legközelebb fog végrehajtani. Minthogy az összeírás felvételével megbízott közegek eljárása ellen több ízben nanaz merült fel, az összeírások szabályszerű felvétele érdekében szükségesnek látjuk a községi előjáróságok, továbbá az iskolaszékek és tanítók figyelmét a következőkre felhívni: Tájékoztásul megjegyezzük, hogy a jövő összeírásai lajstromba felvételnek mindazon fiu- és leány-gyermekek, a kik 1879-ik év szeptember hó 1-től 1891. évi augusztus végeig terjedő 12 évi időtartam alatt születtek. Ezek közül az ismétlődő elemi iskolai tankötelesek korosztályába jutnak a kik 1879. évi szeptember 1-től 1882. évi augusztus végeig terjedő 3 év alatt születtek, a mindennapi elemi iskolai tankötelesek korosztályába jutnak a kik 1882. évi szeptember 1-től 1888. évi augusztus végeig terjedő 6 év alatt születtek, az óvoda kötelesek korosztályába jutnak a kik 1888. évi szeptember 1-től 1891. évi augusztus hó végeig terjedő 3 év alatt születtek. Ha összeírás közben valamely gyermek tankötelezettsége kérdésessé válik, úgy addig, míg az illető lelkész által a gyermek, életkora nem igazoltatik, a felvétel felfüggesztendő. Megjegyezzük még, hogy az összeírás eredményeért a községi előjáróság felelős s minden oly összeírás, mely a népszámlálás alkalmával megállapított óvoda- és tankötelesek számával szemben 5%-nál nagyobb eltérést mutat, mint helytelen visszaküldetik, s szükség esetén a helyesítés a községi előjáróság költségére eszközöltetik. Egyébiránt az óvoda- és tankötelesek szabályszerű összeírására vonatkozó utasítás megjelenése a legközelebb várható, s minthogy ezen terjedelmes utasítás a megyei „Hivatalos Értesítő”-ben is szokott napvilágot látni, az eljáró közegeknek módjukban van ezen utasítás áttanulmányozása mellett ebbeli kötelesegeiknek a legpontosabban megfelelni.

Járványos betegeség. Mint értesülünk, a nándorvölgyi hercegi vasgyári magániskolához tartozó Svábolka, Nándorvölgy és Zlatnó gyártelepeken a vörheny annyira elterjedt, hogy folyó hó 17-ig 9 iskolás gyermek állott a gyári orvos kezelés alá, 7 pedig az iskolátogatástól eltiltatott. A betegek száma azóta nem hogy apadt volna, hanem e hó 21-én 16-ra emelkedett s ennek következtében az eltiltottakkal együtt 24 iskolás gyermek nem látogatta az iskolát, mi a 63 mindennapi tanköteleseknek 38%-át teszi. — A betegség ily nagymértű terjedésének megállítására az előjáró iskolák 10 napra bezárattak.

Baromfi tenyésztőknek. Az állatkerti régi jó nevű tyukszatában vérfelfrissítés céljából elsőrendű valódi tisztafajú tenyésztőzrsek érkeztek: a külföld legkiválóbb tenyésztőitől. Az igazgatóság már elfogad megrendeléseket fajbaromfi tojásokra és kívánatra bérmentve küld árjegyzéket. Képes árjegyzék 50 krajczárnak készpénzben vagy levéljegyekben leendő előleges beküldése mellett szinte bérmentve küldetik meg a megrendelőknél. Bővebb felvilágosítást készséggel nyujt az igazgatóság.

Gömör-Kishont t. e. vármegye megyebizottsága által Rimaszombatban 1894. évi március hó 13. és következő napjain tartandó rendes tavaszi

közgyűlés tárgysorozata:

1. Alispáni jelentés a vármegyei közigazgatás állapotáról.
2. József főherceg ő es. és kir. fenségének köszönő levele negyedszázados honvédségi főparancsnokságának ünneplése alkalmából vármegyénk részéről hozzá intézett üdvözlő feliratért.
3. Jókai Mór koszorús költőnk köszönő levele 50 éves irói jubileuma alkalmából intézett üdvözlő iratunkért.
4. A magyar kir. belügyminiszteriumnak t. e. febr. hó 11. ról 6232. sz. a intézett rendelete, a nagyrőcei szolgabírói járásban rendszeresített szolgabírói tisztii állás engedélyezése tárgyában.
5. Ezen tisztii állásnak választás utjáni törvényszerű betöltése
6. A számvizsgáló bizottságnak jelentése, a házi pénztár 1893. évi számadásai megvizsgálása eredményéről, és az állandó választmányának ez érdemében hozott határozata.
7. Vármegyei kiadó hivatalos jelentése, a számadási iratok közszemlére történt törvényszerű kitételének eredményéről.
8. A vármegyei kezelés alatt álló összes pénztárak és alapok 1893-ik évi zárszámadásainak megvizsgálása eredményéről szóló számvizsgáló bizottsági jelentések.
9. Az 1891. és 1892-ik évről szerkesztett úti zárszámadás törvényszerű tárgyalása s érdemleges elintézése.
10. Hanvai Zoltán bizottsági tagnak a Tompa Mihály nevét viselő nyilvános vármegyei könyvtár alapítása tárgyában beadott indítványa.
11. A gömörmegei magyar közművelődési egyesület kérelme anyagi támogatásért.
12. Belügyminiszteri rendelet, mely által a járásbeli főszolgabírók részéről beadott azon közös kérelem, hogy hivatalaiknál az ebadó terhére 1—1 díjnoki állás rendszeresíttessék — megtagadtatik.
13. Belügyminiszteri rendelet, Jolsva r. t. város részéről, a vármegyei katonai beszállásolási alap terhére felszámított elhelyezési költség összeg kiutalványozási kérelmet elutasító, a megfellebbezett 8263. sz. közgyűlési határozat tárgyában.
14. Kereskedelemügyi miniszteri rendelet, a rimaszombati faragászati tanműhelynek agyagipari tanműhelyvé való átalakítása iránt.
15. Kereskedelemügyi miniszteri rendelet, az utadói tartozások behajtása körüli mulasztások miatt kimondott felelősség tényleges alkalmazása tárgyában.
16. Debreczen szab. kir. város közönségének átirata, az egyházipolitikai reform javaslatok ügyében, az országgyűlési képviselőházhoz intézett feliratának támogatása iránt.
17. Hajdúvármegye közönségének átirata a közig. hatóságok által elítelt egyének eltartásából felmerült költségeinek a törvényhatósági házi pénztár terhérel elhárítása tárgyában intézett feliratának támogatása iránt.
18. Liptóvármegye közönségének átirata, az 1893. évi II. t. cz. módosítása tárgyában, a magyar királyi földmívelési miniszteriumhoz intézett feliratának támogatása iránt.
19. Kolozsvármegye közönségének átirata, a román nemzetiségi túlzók üzelmeinek és igazításainak meggátolása érdekében az országgyűlési képviselőházhoz intézett feliratának támogatása iránt.
20. Földmívelési miniszteri rendelet, a járási faskola felügyelői intézménynek rendezése tárgyában.
21. Szabolcsvármegye közönségének átirata, Besenyei György emlékére emelendő szobor költségeire, a tudományok gyűjtése iránt.
22. Alispáni jelentés a vármegyei pénztárak időszaki vizsgálatainak eredményéről.
23. A vármegyei számonkérő szék üléséről felvett jegyzőkönyv.
24. Klapka György tábornoknak emelendő emlékszóbor költségeire, adomány összegek gyűjtése iránt intézett megkeresés.
25. Tiszolcz község képviselő testületének felelőssége a 14711. 16906. és 16442. számú közgyűlési határozat ellen.
26. Pál György volt szolgabírói irnok felelőssége nyugdíjának megállapítása tárgyában hozott kezelő választmányi határozat ellen.
27. Bizottsági jelentés a „Gömörmege monographiája” című mű bírálatá tárgyában.
28. Gieze község kérvénye a Horka—licei utvonalból kiágazó és Jolsva felé vezető viczinális utnak, a kiágazástól Gieze községig vezető részének a vármegyei utak sorába felvétele iránt.
29. A megrongált Beretke községi Sajóhid és kovácsház kijavítása költségeinek pótdadó utjáni fedezése tárgyában beadott kérvény.
30. Főszolgabírói jelentés és Berki Pál kérvénye, a Kovács Géza és társai feleli lakosok kiirtott állataik értékének megtérítése tárgyában.
31. Rimaszécsi járási főszolgabíró előterjesztése, a korbába állások rendszeresítése tárgyában.
32. Bizottsági jelentés a községi szervezeti szabályrendeletek megvizsgálása tárgyában.
33. Szolgabírói jelentés Lukovistye és Babaluska községek malmainak üzemén kívül hagyása tárgyában.
34. Az „Erdélyrészi kárpát egyesület” megkeresése az egyet anyagi támogatása iránt.
35. Zsoóri László tamási lakos kérvénye, levágott tehene árának megtérítése iránt.
36. Nemzetközi közegészségi és demográfiai congressusra meghívó f. é. szeptember hó 1-re.
37. Alispáni jelentés Kriston László volt vármegyei főpénztárnoknak, a kezeléséből előállott számadási tévedések kiegyenlítése után a felmentvény megadása iránt.
38. Főszolgabírói jelentés a harkácsi körorvos fizetésének felemelése tárgyában felvett jegyzőkönyv jóváhagyása iránt.
39. Dr. Schvehla János és Dr. Horváth Ákos orvosi okleveleik kihirdetése.
40. A vármegyei községek költségvetéseinek és zárszámadásainak jóváhagyása érdemében előterjesztett számvizsgáló jelentések.

41. Több rendbeli — a vármegyei győgyvalapból előlegezett — vagyontalanság okából behajthatlan körházi ápolási költségek törlesztésbe hozatala.

Ezeket kivül még a közgyűlés határnapjain beérkezendő s közgyűlési elintéztet igénylő egyéb ügyek.

Kelt Rimaszombatban, 1894. évi febr. 27-én.

Kiadta:

Ifj. Róth Lajos, vm. lajstromozó.

Felelős szerkesztő: Dr. KÁRMÁN ZOLTÁN.

Nyílt-tér:*)

Nyilatkozat.

Alólirott ezennel kijelentem, hogy Pásztor László zádorházi ev. ref. tanító urat minden igaz ok nélkül, — arczátlan kötekedő módra, a bor s szesz italok behatása következtében — becsületében sértettem meg; miért is ezennel a további *események kikerülése* végett: tőle ugy személyesen, mint hírlapilag teljes bocsánatot kérek, s azon szavak, melyekkel megsértettem: elismerem, hogy teljesen reám vonatkoznak, egytől egyig engem megillető czimokat jellemző tulajdonomul ismerem el.

Kelt Zádorházán, 1894. február 21.

Bocsánatért esd:

Betes Pál.

Előttünk:

Bettes János s. k.

Szeletzky Márton s. k.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Selyem hamisítvány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderül. Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödördik és csakhamar kiálszik, maga után esékely világosbarna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsíros színű szallónás lesz és könnyen török) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telítet tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem mőtjára soha össze nem pödördik, csak meggömbül. Ha a valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporzik, a hamisítványé nem. **HENNEBERG G.** (es kir. udvari szállító) **selyemgyára ZÜRICHBEN, házhoz szállítva, postabér és vámmentesen szivesen küld** bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való, akár egész végekben levő valódi selyem szövetéből Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó

Eladó.

A Losonczy-utczában fekvő Danielisz-féle emeletes ház szabad kézből eladó. Értekezhetni: Szontagh Károly és Dr. Zehery Istvánnal.

Birtokbérbeadás.

Borsodvármegyei Szendrőlad község határában egy 352 magyar holdból álló birtok — lakház és gazdasági épületekkel — azonnal bérbe adó.

Értekezhetni alólirokkal Kassán, Forgách-utca 13. sz. a. I. emelet.

Fáy Barnabás,
szolgabíró.

2—3

Eladó

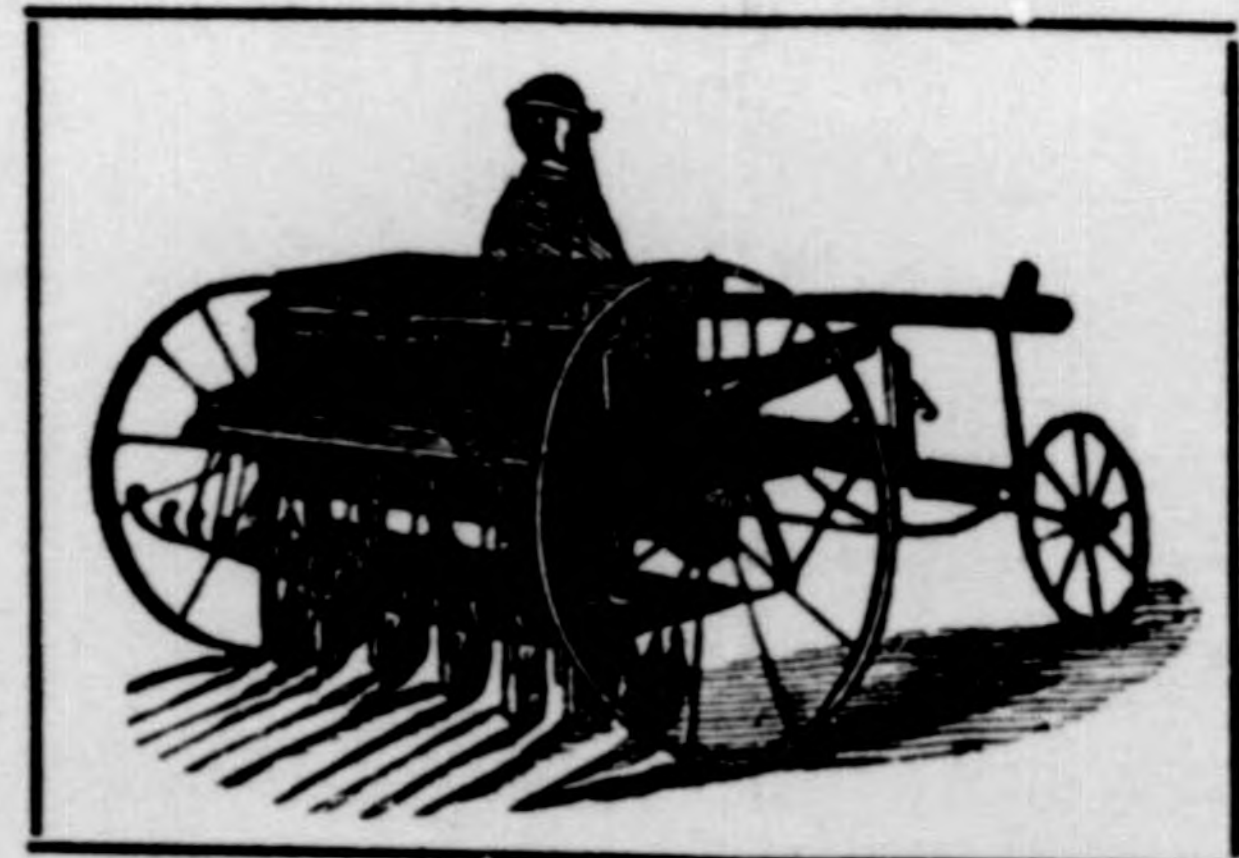
a Jánosi-utczára néző, mintegy 1000, esetleg 2000 □ öl üres telek szabad kézből eladó Róth Lajos tulajdonosnál.

FLEISCHER és TÁRSA

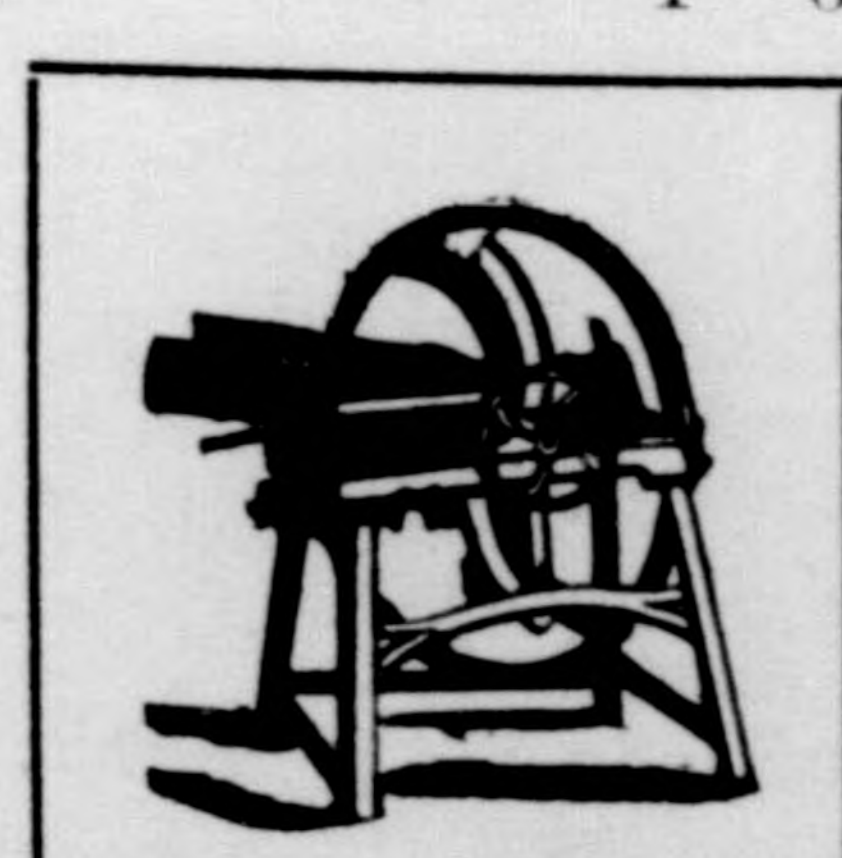
gépgyára és vasöntődéje Kassán, Vám-utca 12. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit, nevezetesen:

1—6

Sorvető gépeket,
Szórvető gépeket,
Ekéket, Boronákat,
Hengereket Lókapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat és szőlőzúzókat;
továbbá mindennemű

Szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat. Szeszgyár-berendezéseket.

Gépeink, eszközeink és egyéb gyártmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. Gazdasági gépeink képes-, valamint öntődéink gyártmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

2000 kéve nád.

Az építőmester és vállalkozó urak ez uton értesítetnek, hogy Dobfeneken (u. p. Ajnácskő) Rozinay György urnál 2000 kéve nád eladó. 1—3

Kiadó lakás.

A Losonczy-utczában a 40-ik számú házban két utcai és egy udvari szobából, konyha és éléskamarából és egyéb mellékhelyiségekből álló lakás a folyó év május elsejétől

bérbe adandó.

A feltételek iránt értekezhetni bármikor a tulajdonos özv. Löcherer Tamásnéval Rimaszombatban főter 6-ik szám, II. emelet.

Gőzcséplőgépek.

Alólirott tisztelettel hozza a nagyérdemű gazdaközönség tudomására, hogy rimaszécsi gépműhelyében

egy 2½ lőerejű gőz-cséplőgép,

egy 3 lőerejű gőz-cséplőgép és

egy 5 lőerejű gőz-cséplőgép teljesen

felszerelve, kedvező feltételek mellett eladók; e gépek a legjobb állapotban vannak, mivel azok 1893. évben lettek vásárolva és csakis egy cséplési időnyen használva.

Azonkívül ugyanott eladó két tizedes mérő 500 kgr. mérő képességgel, valamint két viz-fecskendő.

Vásárolni kívánók forduljanak Rimaszécsen

Stiller Gusztáv,
géptulajdonoshoz.

Hirdetmény.

341. szám. — Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbíró 1894. évi 1838. sz. végzése következtében Zelenka Gyula ügyvéd által képviselt Löwy Károly Henrik javára Záborszky György és neje sídi lakosok ellen 400 forint s járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felül foglalt és 369 forintra becsült ezüstneműek, házi bútorkok, ágyneműek és könyvekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi királyi járásbíró 2005 93. sz. végzése folytán 400 forint tőkekövetelés, ennek 1893. évi szeptember hó 1-ső napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 38 forint 61 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Sid községben leendő eszközésére 1894. évi március hó 7-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében, készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Rimaszécsen, 1894. évi február 14-ik napján.
Salamon Béla, kir. bírósági végrehajtó.